

Vergaderjaar 1998–1999

26 137 (R 1620)

Goedkeuring van het op 18 september 1997 te Oslo tot stand gekomen Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van anti-personeelsmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 9 oktober 1998

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer van haar bevindingen als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de gestelde vragen door de regering tijdig beantwoord zullen zijn, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

1. Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met veel instemming kennis genomen van de totstandkoming van dit verdrag. Zij achten het van groot belang dat de bepalingen van deze overeenkomst verder strekken dan het gewijzigde Protocol II inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen. Deze leden delen anderzijds de mening van de regering dat dit verdrag Protocol II niet overbodig heeft gemaakt. Beide zijn complementair aan elkaar en dienen te worden gebruikt als twee elkaar versterkende politieke instrumenten in de strijd tegen anti-personeelsmijnen. Welke stappen, zo vragen deze leden, worden door Nederland voorzien, bij voorkeur in samenwerking met andere landen, om de effectiviteit van deze instrumenten in de komende jaren te vergroten? Deze leden constateren dat de mijnenruiming in sommige landen vertraagd wordt door gebrek aan financiële middelen. In hoeverre kan de internationale gemeenschap met name ontwikkelingslanden hierbij helpen en welke bijdrage wil Nederland daaraan besteden?

Verder wensen deze leden van de regering te weten welke initiatieven wenselijk en mogelijk worden geacht om de landen die over de meeste anti-personeelsmijnen beschikken en ze nog steeds produceren, zoals Rusland, de Verenigde Staten, Pakistan, China, India en Egypte, er toe te bewegen dit verdrag te ondertekenen en mee te werken aan de implementatie?

Van bijzonder belang achten deze leden dat de NAVO een gemeenschappelijk beleid formuleert en voert met betrekking tot deze wapens. Zij betreuren dan ook dat twee NAVO-lidstaten, de Verenigde Staten en Turkije, niet mee wensen te werken aan de uitbanning van anti-personeelsmijnen. Deze leden delen de mening van de regering dat in NAVO-operaties niet langer een rol is weggelegd voor deze wapens. Geldt

¹ Samenstelling:

Leden: Blaauw (VVD), Weisglas (VVD), Van den Berg (SGP), Ter Veer (D66), Van Middelkoop (GPV), Van Gijssel (PvdA), Voorhoeve (VVD), Hillen (CDA), Valk (PvdA), Verhagen (CDA), ondervoorzitter, Hessing (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Hoekema (D66), M.B. Vos (GL), Dijkzma (PvdA), Van den Doel (VVD), Koenders (PvdA), De Boer (PvdA), voorzitter, De Milliano (CDA), Van Ross-van Dorp (CDA), Karimi (GL), Timmermans (PvdA), Van Dok-Van Weele (PvdA) en Wilders (VVD).

Plv. leden: Dijkstal (VVD), Bolkestein (VVD), De Graaf (D66), Van 't Riet (D66), Rouvoet (RPF), Duivesteyn (PvdA), Patijn (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Zijlstra (PvdA), Eurlings (CDA), Cherribi (VVD), De Haan (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van Bommel (SP), Harrewijn (GL), Bussemaker (PvdA), Remak (VVD), Albayrak (PvdA), Van Oven (PvdA), Van den Akker (CDA), Leers (CDA), Vendrik (GL), Apostolou (PvdA), Arib (PvdA) en Balemans (VVD).

deze stellingname niet voor alle NAVO-landen, zo vragen deze leden. Wordt in het kader van de discussie over het nieuw Strategisch Concept en de Defence-requirements van de NAVO geen aandacht besteed aan deze kwestie? Wordt dit door Nederland wel aan de orde gesteld? Nederland heeft gezocht naar alternatieven voor anti-personeelsmijnen ter beveiliging van eigen eenheden bij operaties waaraan Nederlandse militairen deelnemen. De regering stelt dat in het vervolg, ter beveiliging van personeel, horizontaaleffectwapens zullen worden gebruikt die van afstand kunnen worden bediend. Welke garanties bestaan er om te voorkomen, zo vragen deze leden, dat deze wapens gemakkelijk omgebouwd kunnen worden tot anti-personeelsmijnen? Wat is de stand van zaken omtrent de aanschaf van de horizontaaleffectwapens en waar worden ze gekocht? Gesteld wordt dat het ministerie van Defensie thans de laatste hand legt aan de behoeftestelling voor horizontaaleffectwapens en at-mijnen. Kan de regering nadere mededelingen doen op dit punt? De leden van de PvdA-fractie constateren dat in de goedkeuringswet, na opmerkingen van de Raad van State, artikel 2 is opgenomen waarin staat dat met betrekking tot besluiten van de toetsingsconferentie de goedkeuring door de Staten-Generaal niet is vereist. Deze leden wensen te benadrukken dat de toetsingsconferentie bindende besluiten neemt over de verlenging van de periode voor mijnenruiming en het mandaat van missies voor feitenonderzoek. Deze leden erkennen dat het hierbij niet gaat om besluiten van een volkenrechtelijke organisatie in de zin van artikel 92 van de Grondwet, maar wensen, gezien het politiek belang van deze besluiten, wel van de regering te weten op welke wijze de Staten-Generaal hierbij wordt betrokken.

Tot slot wensen deze leden op te merken dat ondanks het feit dat Nederland in de kerngroep van de initiatiefnemers van dit verdrag zitting had, dit verdrag te laat wordt geratificeerd. Wat is de reden hiervan en op welke manier kan de Nederlandse ratificatie-procedure van internationale verdragen versneld worden?

De leden van de VVD-fractie hebben met zeer veel instemming kennis genomen van het voorliggende verdrag. Zij zijn de regering erkentelijk voor haar belangrijke rol die zij als lid van de kerngroep bij de onderhandelingen en de uiteindelijke totstandkoming van het verdrag heeft gespeeld.

Het verdrag is een voorbeeld van gezamenlijke actie van een kleine groep van landen dat op korte termijn tot een belangwekkend resultaat heeft geleid. Het verdrag kan als voorbeeld dienen voor de overige leden van de Verenigde Naties. De leden van de VVD-fractie betreuren het overigens dat datgene wat met het verdrag wordt beoogd niet haalbaar is gebleken binnen het kader van de Toetsingsconferentie van het Conventionele Wapenverdrag. In dat verband vragen deze leden welke inspanningen nog worden gepleegd, voor de eerst volgende toetsingsconferentie van het voorliggende verdrag teneinde meer landen zich bij het verdrag te laten aansluiten. Zijn er nog landen die ondertekening in beraad houden? Tevens stellen de leden van de VVD-fractie het op prijs om inzicht te krijgen in de landen die thans het verdrag hebben ondertekend.

De krijgsmacht heeft, als alternatief voor de ap-mijn, besloten tot aanschaf van de horizontaaleffect mijn. De leden van de VVD-fractie vragen of ook in andere landen dit wapen als het beste alternatief wordt gezien. Kan inzicht worden geboden op welke wijze bijvoorbeeld andere NAVO-lidstaten het verdwijnen van de ap-mijn uit het verdedigingsconcept hebben gecompenseerd?

Voorts zouden deze leden het op prijs stellen indien meer inzicht wordt geboden op welke wijze binnen de organisatie van de VN de uitvoering van dit verdrag wordt bewaakt en of hiervoor nog aanvullende organisatorische maatregelen voor worden getroffen?

De leden van de CDA-fractie hebben met instemming kennis genomen van het verdrag inzake AP-mijnen. Zij realiseren zich dat de Nederlandse regering een belangrijke rol heeft gespeeld in de totstandkoming van het verdrag. Het is verheugend dat de Nederlandse regering zich in de kerngroep voor het Ottawaproces beijverd heeft om het verdrag met zoveel mogelijk landen tot stand te brengen.

Teleurstellend blijft, dat bij deze inspanningen het niet mogelijk bleek in Europees verband op te trekken.

Het is eveneens te betreuren dat grote landen zoals de Verenigde Staten, China, India en de Russische Federatie het verdrag niet ondertekenen. Welke pogingen worden ondernomen om deze en andere niet-verdragspartijen het verdrag te laten ondertekenen? Acht de regering het wenselijk om niet-verdragspartijen uit te sluiten van wapenleveranties?

Het bevreemdt de leden van de CDA-fractie dat de regering nog niet is toegekomen aan het opstellen van het wettelijk kader om schending van het verdrag door personen of schendingen begaan op het grondgebied dat onder hun rechtsmacht valt of waarover zij het feitelijk gezag uitoefenen te voorkomen en tegen te gaan.

Pas na invoering van een dergelijk wettelijk kader kan het verdrag voor het gehele Koninkrijk in werking treden.

Wat zijn de oorzaken van de vertraging bij de totstandkoming van het wettelijk kader behorend bij het AP-mijnenverdrag en wanneer kan de Kamer het wetsvoorstel tegemoet zien? Wellicht ten overvloede wijzen de leden van de CDA-fractie de regering op het feit dat het AP-mijnenverdrag inmiddels in werking is getreden vanwege de ondertekening van 40 landen tenminste 6 maanden geleden.

Nederland gaat als alternatief voor AP-mijnen horizontaal-effectwapens aanschaffen. Kan de regering uiteenzetten welke verschillen en welke overeenkomsten er tussen AP-mijnen en horizontaal-effectwapens zijn? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat nu ook het gewijzigde Protocol II dat gebruik en overdracht van anti-tankmijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen regelt zo spoedig mogelijk geratificeerd dient te worden. Wanneer kan de Kamer deze ontwerp-verdragstekst tegemoet zien?

De leden van de fractie van D66 zijn zeer verheugd over het onderhavige wetsvoorstel. Zij is een mijlpaal bij het uitbannen van een verschrikkelijke categorie wapens met ernstige humanitaire gevolgen op wereldschaal. Deze leden spreken hun waardering uit voor de snelle actie van de wereldgemeenschap en het Nederlandse initiatief terzake, die past in de traditie van activisme van Nederland, ook bij ambtsvoorgangers van deze ministers. Wel zijn er voor de leden van de D66 fractie nog enkele onduidelijkheden. Zo zal de Nederlandse Landmacht 5000 AP-mijnen aanhouden voor opleidingsdoeleinden en voor het ontwikkelen van mijnruimtechnieken. Betreft dit mijnen van verschillende typen en ook typen die, tot voor kort, alleen door buitenlandse troepen werden gebruikt? Zijn deze 5000 mijnen genoeg voor de scholing en ontwikkeling van technieken en wordt bij gebruik van mijnen het aantal steeds aangevuld tot 5000? Is in relatie tot het verdrag ook gesproken over een inspanningsverplichting van landen om zwaar bemijnde arme landen financieel te ondersteunen en/of gedacht aan een VN-mijnenfonds of een «pledging conference» voor dit doel? In welk stadium verkeert de VN-databank over mijnenruiming? Is er conform de bepalingen in artikel 8 enige vorm van sanctie opgenomen voor landen die zich niet houden aan de afspraken die zijn vastgelegd in het verdrag?

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot goedkeuring van het anti-personeelsmijnen-verdrag. Zij stemmen in met het doel van het verdrag, zijnde, in de woorden van de

preambule van het bedoelde verdrag, het maken van «een einde aan het lijden en de slachtoffers door anti-personeelsmijnen, die wekelijks honderden mensen, meestal onschuldige en weerloze burgers en in het bijzonder kinderen, doden en verminken, de economische ontwikkeling en wederopbouw in de weg staan, de repatriëring van vluchtelingen en ontheemden hinderen en, nog jaren nadat zij zijn gelegd, andere ernstige gevolgen hebben».

Evenwel resteert deze leden een aantal vragen waarop zij graag een antwoord ontvangen.

Allereerst wensen zij duidelijkheid en inzicht in de redenen die grote landen als de Verenigde Staten, China, India en de Russische Federatie opvoeren om het verdrag niet te ondertekenen en de mogelijkheid om ap-mijnen te gebruiken aan zichzelf houden. Zeker de houding van de Verenigde Staten roept bij hen wat verwarring op: kennelijk zijn de VS in NAVO-verband wel bereid af te zien van het gebruik van ap-mijnen, maar willen zij voor hun eigen verdediging – die blijkbaar geheel buiten de NAVO omgaat – blijven beschikken over genoemde mijnen? Zijn de voor Nederland aangedragen alternatieven niet tevens bruikbaar voor de VS? Waarom stellen zij toetreding anders uit tot 2006? Kan de regering deze leden hierover informeren?

Ook vragen zij de regering wat het draagvlak en de politieke status is van een verdrag dat niet door genoemde grote landen is ondertekend. Het gevaar is dan immers groot dat het verdrag niet meer behelst dan een papieren document van mooie woorden, maar van weinig gewicht. Acht de Nederlandse regering ratificatie door veertig landen genoegzaam voor inwerkingtreding, en zo ja, blijft zij zich bewust dat het wel degelijk van belang is welke landen dat zijn?

Tenslotte vragen deze leden in hoeverre de andere partijen van het Oslo-verdrag ook bezig zijn met het zoeken van alternatieven voor ap-mijnen bij oefeningen. Uit de memorie van toelichting begrijpen zij dat het antihanteerbaarheidsmechanisme en horizontaaleffectwapens de aangewezen alternatieven zijn. Kan verwacht worden dat op korte termijn hiervan gebruik gemaakt gaat worden bij militaire operaties waaraan Nederlandse militairen deelnemen?

De leden van de fracties van GPV en RPF hebben met instemming kennis genomen van dit wetsvoorstel. De leden van deze fracties constateren dat 130 landen het verdrag in december 1997 hebben ondertekend. Onlangs is het verdrag door het 40ste land geratificeerd. Nederland is wat dat betreft aan de late kant. Wat is daar de oorzaak van gezien de vele inspanningen die Nederland zich eerder heeft getroost op het gebied van een verbod op productie en gebruik van anti-personeelmijnen?

Het optreden van de EU-landen tijdens de onderhandelingsfase was verdeeld. Hoe kijkt de regering terug op het gemeenschappelijk buitenlands beleid dat de EU heeft gevoerd? Uiteindelijk heeft Finland het verdrag niet ondertekend. Tijdens de onderhandelingsfase heeft Griekenland veel kritiek op het verdrag uitgeoefend. Wat is de houding van de Griekse regering? Welke pogingen heeft de Nederlandse regering tijdens het EU-voorzitterschap ondernomen om de tegenstellingen tussen de EU-lidstaten te overbruggen? Hoe beoordeelt de regering het Turkse afwijzende standpunt?

Vragen hebben de leden van de fracties van GPV en RPF naar de effectiviteit van het verdrag nu belangrijke producenten van anti-personeelmijnen, zoals de Verenigde Staten van Noord-Amerika, China, de Russische Federatie en India het verdrag nog niet hebben ondertekend. Heeft de regering er zicht op of genoemde landen bereid zijn op korte termijn het verdrag te ondertekenen en te ratificeren? Zo niet wat weerhoudt hen daarvan?

Welke motieven, zo vragen de leden van genoemde fracties, heeft de Amerikaanse regering aan het vasthouden aan het uitzonderen van het

bekende clusterwapen Gator-CBU-90, die zowel antitank als antipersoneelsmijnen bevatten? Hoe beoordeelt de regering deze motieven? In hoeverre oefent het Nederlandse defensiepersoneel in het kader van NAVO-oefeningen met antipersoneelsmijnen of met de Gator-CBU-90? Deze leden merken overigens op dat in de memorie van toelichting wordt gesteld dat in NAVO-operaties voor anti-personeelsmijnen niet langer een rol is weggelegd. Zij vragen of dat ook het geval is bij NAVO-oefeningen. De leden van de genoemde fracties constateren dat er op het gebied van de ontwikkeling van alternatieven voor de anti-personeelsmijnen snelle vorderingen worden gemaakt. Is het zo dat als gevolg van deze ontwikkeling het verdrag binnenkort al als verouderd moet worden beschouwd? De leden van de fracties van GPV en RPF vragen bovendien of de kosten die gemoeid zijn met het opruimen van anti-personeelsmijnen bepaalde landen er van weerhoudt het verdrag te ratificeren en zo ja ziet de regering vervolgens mogelijkheden om internationaal te stimuleren dat middelen worden vrijgemaakt die op dit gebied ondersteuning kan bieden? De leden van deze fracties wijzen in dit verband met name op landen waarvan nu al moet worden aangenomen dat de termijn van 10 jaar die geldt als streefdatum voor vernietiging van anti-personeelsmijnen na ratificatie van het verdrag als irreëel moet worden beschouwd. Biedt de mogelijkheid van een verlenging van deze termijn alleen voldoende stimulans om daadwerkelijk deel te nemen aan het verdrag?

De leden van de fracties van GPV en RPF constateren dat in het verdrag enkele bepalingen zijn opgenomen die zich richten op controle en naleving van het verdrag. Tegelijkertijd zijn partijen niet gehouden aanbevelingen op te volgen als met een tweederde meerderheid van de vergadering van deelnemende partijen wordt besloten tot een aanbeveling voor internationaalrechtelijke stappen. Ontkracht dit de controle op naleving niet te zeer?

Kunnen partijen zich met andere woorden niet makkelijk aan het verdrag onttrekken?

De leden van de fracties van GPV en RPF constateren dat Nederland materieel reeds aan de bepalingen van het verdrag voldoet. Een beperkt aantal anti-personeelsmijnen wordt gebruikt voor opleiding en voor ontwikkeling van mijnruimtechniek. Deze leden vragen hoeveel mensen nog worden opgeleid. Is dit personeel ook bedoeld om elders ter wereld te worden ingezet voor opruiming van anti-personeelsmijnen? De leden van de fracties van GPV en RPF merken op dat het gebruik van anti-personeelsmijnen voor opleiding en ontwikkeling van mijnruimtechniek tot gevolg heeft dat de voorraad zal afnemen. Ligt het in de bedoeling dat de voorraad zal worden aangevuld, en zo ja, wie zal de productie van anti-personeelsmijnen dan verzorgen?

De leden van de SP-fractie hebben met instemming kennis genomen van het onderhavige verdrag. Graag ontvangen zij een overzicht van de landen die het verdrag sinds december 1997 hebben ondertekend.

De leden van de SP-fractie spreken hun zorg uit over het feit dat in interne conflicten in ontwikkelingslanden nog steeds gebruik wordt gemaakt van ap-mijnen. Ook spreken zij hun zorg uit over het feit dat een aantal grote landen, waaronder de Verenigde Staten, China, India en de Russische Federatie, het verdrag nog niet heeft ondertekend. Kent de regering de motieven van deze landen voor hun weigering? Deze leden vragen verder hoe de Nederlandse regering ertoe kan bijdragen dat die landen die het verdrag nog niet hebben ondertekend daar wel toe overgaan.

De leden van de SP-fractie vragen hoe lang het nog gaat duren voordat het gewijzigde Protocol II bekrachtigd zal worden. Zij vragen de regering hierover meer duidelijkheid te verschaffen.

2. Artikelen

artikel 1

In artikel 1 worden de ondertekenaars verplicht hun bestaande voorraden te vernietigen. Een rapportageplicht aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties is opgenomen in artikel 7. De leden van de VVD-fractie vragen of het register waarin de depositaris aantekening houdt openbaar is. Het is immers van groot belang dat de verdragslanden hun geloofwaardigheid kunnen staven ten opzichte van de niet-ondertekenaars.

artikel 3

De leden van de VVD fractie verbazen zich over de grote aantallen ap-mijnen die worden aangehouden voor opleidingsdoeleinden. Er mag, zo stellen die leden, toch van worden uitgegaan dat opleiding en instructie met betrekking tot het ruimen en onschadelijk maken in eerste instantie gebeurd met oefenen instructiemodellen en niet met scherpe ap-mijnen. Wellicht kan inzicht worden geboden op welke wijze het aantal van 5000 tot stand is gekomen. Vloeit dit voort uit de onderhandelingen met betrekking tot de interpretatie van het «minimumaantal» zoals bedoeld in artikel 3 van het verdrag? Tevens vragen deze leden op welke wijze voor opleidingsdoeleinden over andere typen ap-mijnen kan worden beschikt dan uitsluitend die deel uitmaken van de Nederlandse voorraden. Dit in verband met de uitvoering van vredesoperaties elders in de wereld.

Artikel 3, eerste lid, van het genoemde verdrag brengt de leden van de SGP-fractie ertoe om te informeren naar de vastheid van het minimumaantal ap-mijnen dat noodzakelijk is voor de ontwikkeling en training in mijnopsporings-, -ruimings- en -vernietigingstechnieken. Is hier enige duidelijkheid over? Zo niet, welke consequenties heeft dat voor rekbaarheid van de in dit artikel geformuleerde verplichting? Ook het tweede lid van artikel 3 is nogal onduidelijk. Hoe worden overdrachten van ap-mijnen aan bijvoorbeeld buitenlandse vernietigingsbedrijven geverifieerd?

Komen de te vernietigen voorraden altijd bij bona fide landen of bedrijven terecht?

De leden van de SP-fractie vragen hoeveel ap-mijnen de Nederlandse krijgsmacht op dit moment exact in voorraad heeft. Op basis van de toelichting bij artikel 3, waarin staat dat de Nederlandse Landmacht 5000 ap-mijnen zal aanhouden voor opleiding van mijnenruimers en voor ontwikkeling van mijnenruimtechnieken, is hierover bij deze leden enige verwarring ontstaan. Is het aantal van 5000 alleen bedoeld voor genoemde doelen of ook voor het desgevraagd in beperkte mate voorzien van ander partijen? De leden vragen de regering om verduidelijking op dit punt. Ook vragen zij de regering of het voorzien van andere partijen van ap-mijnen voor deze doelen wel in overeenstemming is met het verdrag.

artikel 4

De sanctionering van schendingen van het verdrag door partijen, geregeld in artikel 4, lijkt weinig in te houden. Het systeem van drie stappen, eerst om opheldering vragen, daarna het uitzenden van een missie die bij eventuele schendingen verzoekt om verdragsschending te beëindigen, en tenslotte het doen van een aanbeveling voor andere internationaal-rechtelijke stappen – waaraan de partijen echter niet gehouden zijn ze op te volgen – doet de leden van de SGP-fractie vragen hoe effectief het toezicht op naleving in de praktijk zal zijn. Hoe denkt de regering hierover?

artikel 6

In artikel 6, tweede lid, lezen de leden van de SGP-fractie: «Elke Staat die Partij is verplicht zich ertoe een zo ruim mogelijke uitwisseling van uitrustingen, materieel en wetenschappelijke en technische informatie inzake de toepassing van dit Verdrag te bevorderen». Het vierde lid voegt daaraan toe: «Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, verleent bijstand ten behoeve van mijnruiming en daarmee verband houdende activiteiten». Het is allemaal prachtig geformuleerd, maar wordt er rekening mee gehouden dat implicatie van dit artikel eigenlijk is dat de financiële en materiële lasten die de verdragsverplichtingen met zich mee brengen terecht komen bij de «bezittende» landen, zoals Nederland en Duitsland? Is de regering er zich van bewust dat het gaat om verplichtingen die vele jaren zullen duren en hoge kosten met zich mee brengen? Berekeningen wijzen uit dat het gaat om operaties die tientallen jaren kunnen vergen en enorm veel geld kosten. Hoe kan worden gegarandeerd dat de partijen die bijstand in de zin van artikel 6 behoeven ook zelf hun billijk deel in de kosten en inspanningen zullen leveren?

artikel 7

De leden van de PvdA-fractie vragen of de gegevens die op grond van het artikel aan de depositaris van het verdrag dienen te worden verstrekt in Nederland beschikbaar zijn? In onderdeel h van artikel 7 wordt bepaald dat partijen informatie moeten verschaffen over eerder geproduceerde ap-mijnen. Hoeveel jaren terug gaat Nederland als het om deze bepaling gaat?

artikel 8

De leden van de VVD fractie zouden graag nader toelichting willen krijgen op de omslachtige werkwijze zoals geformuleerd in artikel 8. Deze vrij omslachtige procedure geeft geen garanties, zo menen deze leden, dat bij verdenking van overtreding een inspectie ook iets zou kunnen opleveren. Immers doordat het verrassingsaspect ontbreekt zullen partijen er altijd in slagen om «onder verdenking staande opslagplaatsen» tijdig te ontruimen. Bovendien biedt artikel 8, voordat een missie kan worden uitgezonden, zoals vermeld in het achtste lid van het betreffende artikel, voldoende bureaucratische mogelijkheden om een missie niet plaats te laten vinden dan wel substantieel te vertragen.

artikel 9

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de vereiste uitvoeringswetgeving in Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

De leden van de VVD fractie stellen het op prijs dat, voordat de parlementaire behandeling plaatsvindt, er inzicht wordt geboden op welke wijze de Nederlandse regering inhoud geeft aan de implementatiemaatregelen zoals bedoeld in artikel 9 van het verdrag.

De leden van de D66-fractie vragen of de uitvoeringswetgeving wordt afgestemd op andere wapensbeheersingsverdragen? Kan in de vergadering van de partijen gesproken worden over financiële en humanitaire ondersteuning van zwaar bemijnde arme landen? Welke landen hebben het verdrag tot op dit moment getekend en hoe staat het met de perspectieven van toetreding van meer landen dan de huidige groep die «Oslo/Ottawa» tekende, en met name de landen die zoals de Verenigde Staten, Rusland en China maar ook India die nog niet toetreden? Zijn er

nog andere belangrijke landen die het recht op gebruik van ap-mijnen willen behouden. Hoe staat het met de bekrachtiging van protocol II van het Conventionele Wapenverdrag? Wanneer zal de Nederlandse procedure zijn afgewikkeld? Welke partijen komen in aanmerking om van Nederland ap-mijnen te ontvangen voor opleidingsdoeleinden, wie geeft toestemming voor deze leveringen en om welke aantallen gaat het hier? Ten slotte kan een anti-tankmijn met een anti-hanteermechanisme inderdaad categorisch niet als een ap-mijn worden beschouwd?

artikel 14

Ofschoon het kostenaspect, gezien het belang van het bedrag van ondergeschikt belang is, vernemen de leden van de VVD-fractie gaarne welke jaarlijkse kosten (zoals bedoeld in artikel 14), de regering ziet die voortvloeien uit het feit dat Nederland één van de verdragsstaten is. Mag er van worden uitgegaan dat dergelijke kosten onder HGIS vallen?

Inzake de kwestie van de naleving van verdragsverplichtingen is volgens de leden van de SGP-fractie ook de inhoud van artikel 14 relevant. Dit artikel legt wel heel sterk het verband tussen het deelnemen aan vergaderingen en het dragen van de kosten daarvan. Wordt hiermee niet de stimulans weggenomen om actief deel te nemen aan de vergaderingen, zodat kleine landen of ontwikkelingslanden eerder ertoe over zullen gaan om niet actief deel te nemen? Komt de naleving van de verdragsverplichtingen dan ook niet al gauw op het tweede plan?

artikel 18

De leden van de SP-fractie vragen de regering wanneer zij verwachten dat het verdrag in werking zal treden.

De voorzitter van de commissie,
De Boer

De griffier van de commissie,
Hommes